

HOOGMOED KOMT VOOR DE VAL

Huib D. Minderhoud

Reinoud IV, zichzelf noemend "Heer van Coevorden en Drenthe", wordt steeds machtiger en invloedrijker. Maar zoals zo vaak in de geschiedenis wordt ook hij het slachtoffer van zijn eigen hoogmoed. De machtige heer maakt ernstige fouten. Hij sluit zich aan bij de groep Friese edelen, die onder de merkwaardige naam "Vetkopers" strijd voeren met de "Schieringers", in hoofdzaak bestaande uit de gezaghebbende burgers van de stad Groningen. En evenals bij de Hoekse en Kabeljauwse twisten in Holland zullen ook hier de Schieringers aan het langste eind trekken. Een verkeerde keuze, ongebruikelijk voor de machtspolitiek van de heren van Coevorden!

In Drenthe jaagt Reinoud de boeren tegen zich in het harnas door zijn willekeurige manier van rechtspreken zonder rekening te houden met oude gebruiken en voorrechten. Zijn soldiers stropen het land af en plegen de ene gewelddaad na de andere. Reinoud, de machtswelusteling, gaat aan de klachten van de slachtoffers voorbij en het gevolg is, dat de geplaagde Drenten zich nu richten tot hun landsheer, de bisschop.

Als in 1393 een krachtige kerkvorst, Frederik van Blankenheim, het voor 't zeggen krijgt, gaat de toekomst er voor Reinoud somber uitzien. Bisschop Frederik besluit die eigenzinnige heer van Coevorden van zijn macht te ontdoen. Eerst op vreedzame wijze. Hij brengt gelden bij elkaar en biedt Reinoud inlossing van de panden aan. Reinoud weigert en dat is ook geen wonder, want hierdoor zal hij alle duur verworven rechten weer verliezen.

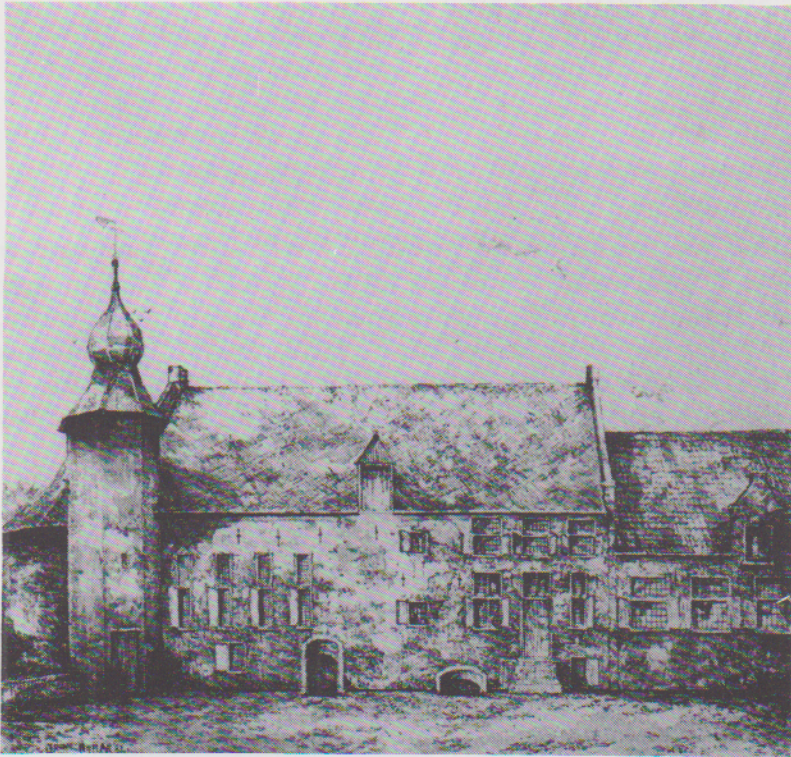
De bisschop laat zich niet uit het veld slaan en probeert nu de

De Koevoorde, pentekening van Jouke J. Nijman.

kasteelheer te isoleren. Hij belooft de Friese landschappen, in ruil voor hun steun, niet toe te staan, dat vreemde troepen door Drenthe naar Friesland trekken. Verder dat het Coevorder kasteel het enige in Drenthe zal blijven en dat de stad niet verder met stenen verdedigingswerken versterkt zal worden. Tenslotte, dat hij geen nieuwe gezaghebber in Coevorden zal aanstellen zonder hen daarover te raadplegen. De Friezen, door zoveel beloften gepaaid, zeggen hun steun toe. Eenzelfde ver-

zoek richt de bisschop tot de steden Deventer, Zwolle en Kampen en ook hier vindt hij een willig oor. De stad Kampen verklaart Reinoud zelfs officieel de oorlog in een brief, waarin o.a. staat: "Ende wi onsen lieven heren van Utrecht liever hebben dan u, soe wille wij, burgermeister ende scepene ende raede ende die ghemiene burgers der stad van Campen ende al onse undersaeten ende knechten, omme sinen wille u vijand wesen!" Duidelijke taal!

Zes eeuwen oud!, copie van aquarel van Jouke J. Nijman.

Zo staat Reinoud alleen. De enige bondgenoten, die hem nog zouden kunnen helpen, zijn de Drenten. Maar anders dan bij Rudolf II behoeft de heer van Coevorden niet meer op hun steun te rekenen. Er is te veel geroofd en mishandeld in zijn naam.

Nu slaat bisschop Frederik toe. Op 12 juli 1395 trekt hij met een leger door de Koevoorde en verschijnt voor de versterkte stad en dan stromen de Drenten toe. Niet om de ingesloten krijgers te helpen, maar om hun heer, de bisschop, te huldigen.

Tijdens een plechtige bijeenkomst op 14 augustus belooft deze hun oude rechten te eerbiedigen en tevens hen "te beschermen voor die geweld, die ons lange tijd overgaen zijn uyt ende van Covoerden". Vijf dagen later valt het kasteel in handen van Frederik van Blankenheim, nadat de stad al enige tijd daarvoor ingenomen is. Onder de talrijke gevangenen bevindt zich niet Reinoud IV. Hij heeft al voor de komst van het bisschoppelijke leger het kasteel verlaten en bevindt zich op zijn landgoed in Borculo.

De bisschop vervalt niet in de oude fouten van weleer. Hij benoemt tot Reinouds opvolger Zweder van Heeckeren, die zich ook wel van Heeckeren van Rechteren noemt. Echter niet als erfelijk burggraaf, maar als Drost van Coevorden en Drenthe. Een ambtenaar, die indien nodig ontslagen kan worden en die na zijn dood niet automatisch opgevolgd wordt door een familielid.

Reinoud IV kan zijn afzetting als burggraaf niet verkroppen. Hij verbindt zich met de graaf van Holland, Albrecht van Beieren, die zelfs Drenthe bedreigt. Alles verandert echter, als Reinoud door de bisschop gevangen genomen wordt. Hij krijgt zijn vrijheid terug op voorwaarde, dat hij afziet van alle aanspraken op Coevorden en Drenthe. De bisschop belooft uiterlijk in 1402 alle panden in te zullen lossen. En.. beiden houden ditmaal hun woord! De macht van de heren van Coevorden is voorgoed gebroken.

Zweder van Heeckeren laat in 1402 in opdracht van Frederik van Blankenheim het stenen hoofdgebouw van het kasteel verrijzen. Met de Drostenzaal voor officiële zittingen, de Stoof voor hen, die op hun beurt moeten wachten en een kapel voor de geestelijke bijstand. Laatstgenoemde ruimte zal later dienst gaan doen als bestuurskamer. Zo krijgt het zes eeuwen oude kasteel van Coevorden zijn definitieve vorm.

Advertentie achterkant omslag:
Coevorder Courant, 1955.